

1. **PODSTAĆ** (14) *sb f*

o *prawdopodobnie jasne* (tak w pod-); a *jasne*.

sg *N* podstać (4). ◇ *G* podstaci (4). ◇ *A* podstać (1). ◇ *I* podstacią (3). ◇ *L* podstaci (2). ◇ **[pl N podstaci.]**

Sł stp, Cn, Linde brak.

1. *Byt, istota, istnienie, substancja, natura* (termin filozoficzny); *essentia, hypostasis, substantia, usia Calep* (11) : Substantia Est quae per se substat, et fundamentum praebet accidentibus, quae sine illa subsistere non possunt – Podskac [!]. *Calep* 1022a, 374a, 495a, 1143b; [Perfonę thák stárzy wykłádáią: Perfoná iest *substantia intelligens et indiuidua*. to iest/ Perfoná iest podstać [!] rozumna y nierozdzielna. *PiotrGonTrzech* 12].

a. Jedna z osób Trójcy Św. (7) :

podstać czyja (2): Ktory [*Syn Boga*] będąc iážnością chwały/ y wyrażonym obrazem podstaćci iego/ [...] wliadł ná práwicy onego máieftátu nawyzłżego. *BibRadz Hebr* 1/3; *CzechRozm* 54.

W połączeniu szeregowym (1): Mamy tedy wiedzieć/ iż w piśmie świętym dwa Reiełtry piśm ciągną fie przez wżytkę Biblią. Ieden ktory fwiádźy/ że ieden iesth tylko Bog [...]. Drugi zaś Reiełtr iákoby po drugiey stronie fwiádźy o trzech/ co wždy iednak musim názwąć/ álbo podstaćcią/ álbo bytnościami/ álbo perfonami/ bo thrzech Bogow názwąć słowo Boże/ y zakon zákázuie. *SarnUzn* B2.

Wyrażenia: »podstać boża« (1): A przez podstać Bożą rozumie thu Apóstól Bogá oycá fámego/ ktore⁸⁰ włáfnym wyobráżeniem iest Kryłtus *BibRadz* II 120c *marg.*

»jednej podstaci, w podstaci jeden Bog« [*szyk 1:1*] (1:1): *SarnUzn* B2v; Acześ ty iesth w Perfonách troiákim/ A wżákeś w podstaćci iednym BOgiem *ArtKanc* I10v.

»podstać ojcowska« (1): że tego nie mamy rozumieć/ żeby fie Iłtność z Iłtności miáá rodzić/ álbo *Iehoua ex Iehoua*. Ale perfoná Synowa s perfony álbo podstaćci Oycowfkiey. *SarnUzn* E2.

[»trzy podstaci«: Oćiec/ Syn/ y Duch S. fą trzy podstaćci rozumne y nierozdzielne *PiotrGonTrzech* 12.]

Szereg: »podstać, (albo) persona« [*szyk 1:1*] (2): ktory [*Sabelius*] powieđał żeć iesth ieden Bog práwy iedney podstaćci/ iedney perfony. *SarnUzn* B2v, E2. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

2. *Postać, kształt, w jakim ukazuje się bóstwo* (1) :

Wyrażenie: »w gołębiczej podstaci« (1): Ale nim [*Bóg*] fie wcielił zwáno go Oycem/ á potym [...] iuz nie Oycem ále Synem zowie go piśmo/ á po trzecie że w gołębiczej podstaćci tenże fie vkazał *SarnUzn* B2v.

3. *Podstawa, to, z czego coś wynika, co jest warunkiem czegoś* (2) : Z ktorego opifániá wiáry/ y włáfności iey/ potrzebá to napierwey baczyć y vważać/ fkdby fie ná taką wiárę zdobyć/ [...] áby mocną y pewną będąc była prawdziwą podstaćcią. *NiemObr* 69.

podstać czego (1): Ktorą [*wiarę chrystyjańską*] duch Boży opifuie w liście do Zydow w II. rozdziale tymi słowy. A iestci wiárá podstaćcią tego/ czego fie nádziewamy *NiemObr* 68.

Synonimy: **1., 3. *materyja, natura, podstata***; **1. *byt, bytność, egzystencja, essencja, istność, istota, jestestwo, substancja***; **1.a., 2. *osoba, persona***; **3. *podstawek***.

Cf **1. POSTAĆ**

KW, MM